

Podsumowanie pracy Komisji Księgi Stadnej koni rasy polski koń zimnokrwisty w latach 2018-2019.

Komisja Księgi Stadnej koni rasy polski koń zimnokrwisty działała w następującym składzie:

1. Przewodniczący – Masłowski Michał
2. Wiceprzewodniczący – Niewiński Marek
3. Członek – Domżała Adam
4. Członek – Galuba Barbara
5. Członek – Kopczyk Andrzej
6. Członek – Pietrzak Ryszard
7. Członek – Woźbińska Marzena

Przewodniczącym Komisji Pan Michał Masłowski w grudniu 2019 roku złożył rezygnację z dalszej pracy w Komisji Księgi Stadnej.

Komisja najczęściej w pełnej obsadzie odbyła w 2018 roku dwa posiedzenia i cztery w 2019 roku w siedzibie Polskiego Związku Hodowców Koni w Warszawie oraz Nowych Jankowicach. W obradach KKS uczestniczył Dyrektor PZHK Andrzej Stasiowski. W czterech przypadkach ze względu na zbieżne zagadnienia były to wspólne zebrania z Komisją Księgi Stadnej koni rasy arden polski.

Tematami posiedzeń były następujące sprawy związane z hodowlą koni zimnokrwistych, a mianowicie:

- organizacja ogólnopolskich czempionatów młodzieży, ogierów oraz klaczy,
- opracowywanie regulaminów czempionatów, wystaw, kwalifikacji oraz aukcji,
- podsumowanie Międzynarodowego Czempionatu koni ardeńskich w Szwecji w 2018 roku,
- ustalanie składów komisji oceny na aukcje ogierów pkz i arden polski,
- ustalenie terminów i miejsc kwalifikacji klaczy sokolskich i sztumskich do programów ochrony oraz wybór komisji oceny,
- nowelizacja i opracowanie programu hodowlanego rasy polski koń zimnokrwisty,
- podsumowanie przeprowadzonych czempionatów młodzieży, ogierów oraz klaczy rasy polski koń zimnokrwisty i arden polski w Kętrzynie oraz Józefinie,
- warunki dopuszczenia ogierów ras zagranicznych do księgi polskich koni zimnokrwistych,
- zmiany dotyczące prób użytkowości ogierów,
- organizacja spotkania z przedstawicielami Francji, Belgii oraz Szwecji w sprawie Międzynarodowego Czempionatu koni ardeńskich w 2020 roku,
- przygotowania do Międzynarodowego Czempionatu koni ardeńskich we Francji w 2020 roku,

- współpraca z Instytutem Zootechniki odnośnie koni sokólskich i sztumskich,
- sprawy różne (problemy zgłaszane przez hodowców z całego kraju dotyczące: wpisu poszczególnych koni do ksiąg, kwalifikacji i oceny koni, prób dzielności).

Zmiany w programie hodowlanym:

- doprecyzowano zapis odnośnie minimalnych wymiarów dla klaczy w typie sokólskim - wysokość w kłębie 148 cm, obwód nadpęcia 23 cm,
- przy ogierach sztumskich wpisywanych do ksiąg podniesiono dopuszczalny wzrost w kłębie z 168 cm do 169 cm dostosowując ten zapis do zapisu w „programie ochrony”,
- doprecyzowano zapis odnośnie maści - dla koni w typie sokólskim i sztumskim nie dopuszcza się maści: siwej, myszatej, srokatej i tarantowatej,
- doprecyzowano zapis odnośnie potwierdzania pochodzenia klaczy i ogierów,
- rozszerzono zapis pozwalający na wpis ogierów zagranicznych do księgi głównej, które uzyskały :
 - min. 81 pkt. bonitacyjnych, w tym min. 14 pkt za kłode, 8 pkt za kopyta i min. 16 pkt za ruch dla ogierów nieuznanych przez księgę rasy zagraniczną lub właściwą dla rasy lub;
 - *min. 81 pkt. bonitacyjnych –dla ogierów uznanych przez księgę zagraniczną lub właściwą dla rasy lub;*
 - *min. 83 pkt. dla ogierów nieuznanych przez księgę zagraniczną lub właściwą dla rasy;*
- zmieniono sformułowanie ogiery ras ardeńskich zagranicznych na ogiery ras: arden francuski, arden belgijskich, arden szwedzki, arden luksemburskich (wynika z dostosowania się do przepisów Unijnych),
- ustalono wiek zaliczania próby wstępnej dla ogierów 24 – 47 miesięcy,
- doprecyzowano termin zaliczenia zasadniczej próby: do końca roku kalendarzowego, w którym ogier kończy 6 lat,
- wprowadzono zmiany w zasadniczych próbach dzielności:
 - zmiana obciążenia w próbie szybkości (było 200% zmieniono na 50%),
 - wprowadzono możliwości zdawania próby w bryczce,
 - w próbie tzw. udział w zawodach zmieniono ukończenie dwóch konkursów klasy L na jeden konkurs,
 - zmiana zakresy czasów w próbie zaprzęgowej.
- dodano ocenę ogólną próby zręcznościowej oraz wysiłkowej zrywki drewna,
- zniesiono zakaz krycia półrodzeństwem,
- zaostorzono bonitację dotyczącą kończyn oraz kopyt, 5 pkt. i mniej eliminuje ogiera z hodowli,
- wpis do księgi następuje na wniosek właściciela – wykreślono „ pisemny”
- dodano „zasady wydawania świadectw zootechnicznych”

Statystyka

Konie zimnokrwiste są nadal najliczniejszą grupą koni hodowanych w Polsce. W latach 2018-2019 zaobserwowano długo oczekiwane wyhamowanie spadku pogłowia, co przełożyło się na liczbę rodzących się źrebiąt, i tak:

w 2018 roku była to liczba 21285 sztuk, a w 2019 – 21477 sztuk.

Liczba klaczy zarodowych wpisanych do ksiąg rasy polski koń zimnokrwisty kształtowała się następująco:

2018 rok - klacze starsze: 5619 sztuk (księga G), 739 sztuk (księga W)

- klacze młode: 1263 sztuk (księga G), 235 sztuk (księga W)

2019 rok - klacze starsze: 5601 sztuk (księga G), 758 sztuk (księga W)

- klacze młode: 1399 sztuk (księga G) i 245 sztuk (księga W)

Ogiery starsze rasy polski koń zimnokrwisty czynne w hodowli:

2018 rok - ogiery starsze 1484 sztuk, ogiery młode 338 sztuk,

2019 rok - ogiery starsze 1613 sztuk, ogiery młode 383 sztuki.

Ogiery pokryły w 2018 roku –27426 klaczy, a w 2019 – 27357 sztuk klaczy. Średnia liczba klaczy krytych przez jednego ogiera jest niska i wyniosła 18,5 sztuki w 2018 roku i 17 w 2019 roku.

Konie zimnokrwiste w typie sokólskim i sztumskim biorą udział w programie ochrony zasobów genetycznych. Program ten rozwija się bardzo dobrze, a liczba klaczy z roku na rok rośnie.

Stan pogłowia tych koni przedstawia się to następująco.

Klaczki sokólskie : w 2018 roku w programie było 1229 szt. w 254 stadach, co stanowi 4,8 klaczy na stado, a w 2019 roku 1275 szt. z liczbą 255 stad ,co stanowi 5 klaczy na stado.

Klaczki sztumskie: w 2018 roku było 1305 szt. w 264 stadach, co stanowi 4,9 klaczy na stado, a w 2019 roku 1415 szt. w 277 stadach, co stanowi 5,1 klaczy na stado.

W 2020 roku liczba klaczy w programie powiększy się ponownie o ponad 170 sztuk.

Liczba ogierów sztumskich i sokólskich również rośnie z roku na rok i całkowicie zaspakaja potrzeby programu. Liczba urodzonych źrebiąt zbliżyła się do 1000 sztuk rocznie w obu typach. Powyższe dane wskazują na bliskie zakończenie naboru nowych klaczy do programu ponieważ można będzie uznać obie populacje, jako niewymagające wsparcia i ochrony. Dlatego należy już teraz podjąć odpowiednie starania, aby ten program był dalej jak najdłużej realizowany i przygotowywać hodowców do tej sytuacji.

Hodowcy koni zimnokrwistych w omawianym okresie prezentowali swoje konie na licznych czempionatach i wystawach ogólnopolskich, które cieszyły się zainteresowaniem miłośników koni. Konie zimnokrwiste w coraz większym stopniu biorą udział w zawodach zaprzęgowych i pokazach użytkowych podczas imprez hipologicznych.

Wymienić tu należy:

- zawody zaprzęgowe w Grudziądzu, Kętrzynie, Poświętnym, Klukowie i inne,
- pokazy podczas Krajowej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, cyklu imprez pod nazwą Cavaliada Tour itp.

Hodowcy koni zimnokrwistych aktualnie prowadzą hodowlę w oparciu o znowelizowane programy hodowlane oraz programy ochrony zasobów genetycznych. Komisja powinna czuwać nad ich przestrzeganiem i realizacją. W odniesieniu do wstępnej bonitacji ogierów dokonywanej przez pracowników poszczególnych Związków w katalogach aukcyjnych należałoby odstąpić od jej wpisywania. Bonitacja wstępna, która jest dość często zawyżona utrudnia tylko pracę Komisji podczas aukcji i dodatkowo powoduje niepotrzebne nieporozumienia oraz zadrażnienia pomiędzy hodowcami a członkami Komisji.

W latach 2018 - 2019 nastąpił wzrost cen koni zimnokrwistych, głównie starszych sprzedawanych na eksport do Włoch i Japonii. Dzięki temu poprawiła się opłacalność chowu koni mięsnych i struktura wiekowa koni pozostawianych do dalszej hodowli (więcej młodych koni zostaje w gospodarstwach). Ma to przełożenie na wyhamowanie spadku pogłowia koni i większe zainteresowanie hodowlą koni zarodowych. Dodatkowym czynnikiem wspierającym hodowlę byłoby wprowadzenie dopłat do koni, takich, z jakich korzystają wszystkie gatunki zwierząt gospodarskich.

Z poważaniem

Marek Niewiński